

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ,
ЕРГОТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ
СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології
та ортопедії»**

**Бердянськ
2021 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації, кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Анастасія Єфімова, старший викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “ 20 ” серпня 2021 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни **«Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем»** складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) та освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національний стандарт України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2009
- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична реабілітація», затвердженого Вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;
- Вимоги Директиви Європейського союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 2005 року (№ 2005/36/ЄС з поправками Директиви Європейського союзу № 2013/55/ЄС);
- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого Вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);
- Положення «Про проведення практики студентів Бердянського державного педагогічного університету», затвердженого наказом ректора №198 від 26.12.2013;
- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті»;
- Положення «Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету».

Навчальна дисципліна **«Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем»** – є однією з базових дисциплін, що формує систему фундаментальних умінь, які є складовими загальних та спеціальних компетентностей, визначають професійну діяльність фахівця у галузі охорони здоров'я, зокрема бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії. Вивчення дисципліни сприяє розширенню світогляду спеціалістів, підвищує їх теоретичний та

практичний рівень, формує базу для подальшого управління процесом фізичного терапії, ерготерапії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем» є загальні закономірності управління процесом фізичної терапії пацієнтів з серцево-судинними та бронхо-легеневими захворюваннями.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на попередньо вивчених дисциплінах та інтегрується з такими навчальними дисциплінами, як: «нормальна анатомія», «загальна фізіологія», «Біологічна хімія нормальна та рухової активності», «Фізіологія рухової активності», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії», «Професійна етика та деонтологія», «Педагогіка та психологія», «Теорія і методика фізичного виховання», «Ознайомча практика за профілем майбутньої спеціальності», «Основи кардіології та пульмонології», «Пропедевтика внутрішніх хвороб», «Терапевтичні вправи», «Преформовані фізичні чинники», «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем» – є досягнення інтегративних кінцевих програмних результатів навчання, визначених у Стандарті МОН та освітньо- професійній програмі підготовки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії, створення фундаментальної практичної бази, яка є основою для використання засобів фізичної терапії, ерготерапії для гармонічного розвитку людини, зміцнення здоров'я, терапії і профілактики захворювань, самоствердження і самопізнання.

1.2. Основні завдання дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем»:

- сформувані у студентів систему практичних умінь та навиків із застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії, які визначають рівень їх професійної компетентності;

- навчити майбутнього спеціаліста інтегрувати знання, одержані в процесі теоретичного навчання, а також знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків в практичній діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні

проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

ЗК01.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК03.	Навички між особистою взаємодією.
ЗК04.	Здатність працювати в команді.
ЗК 05.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 08.	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 10.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

СК 01.	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
СК 02.	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
СК 05.	Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
СК 06.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
СК 07.	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
СК 08.	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
СК 09.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
СК 10.	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
СК 11.	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
СК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
СК 14.	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

ПР 1.	Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я
-------	---

	<p>шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.</p>
ПР 3.	<p>Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.</p>
ПР 4.	<p>Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.</p>
ПР 6.	<p>Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.</p>
ПР 7.	<p>Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).</p>
ПР 8.	<p>Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.</p>
ПР 9.	<p>Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії</p>
ПР 10.	<p>Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.</p>
ПР 11.	<p>Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.</p>
ПР 12.	<p>Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.</p>
ПР 13.	<p>Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.</p>
ПР 14.	<p>Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.</p>

ПР 15.	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
ПР 17.	Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.
ПР 18.	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Термін вивчення навчальної дисципліни здійснюється студентами на 2 курсі в II семестрі. Форма навчання – денна.

Змістовий модуль 1. Застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії при серцево-судинних захворюваннях.

Тема 1. Організація роботи фізичного терапевта, ерготерапевта в умовах кардіологічного відділення. Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують роботу лікувального закладу. Кваліфікаційні характеристики та кваліфікаційні вимоги до фізичного терапевта, ерготерапевта. Зміст протоколів з надання допомоги хворим на серцево-судинні захворювання, що базуються на принципах доказовості. Документація з техніки безпеки (посадові інструкції, інструкція з охорони праці, журнал реєстрації вступного інструктажу, акт проведення перевірки обладнання та ін.).

Тема 2. Методика обстеження пацієнтів на серцево-судинні захворювання. Об'єктивні методи дослідження стану та функції серцево-судинної системи (збір скарг, збір анамнезу, перкусія, пальпація, аускультация). Додаткові методидослідження стану та функції серцево-судинної системи (функціональні проби з фізичним навантаженням (проба Мартіне-Кушелевського), оцінка фізичної працездатності (степ-ергометрія,

велоергометрія, тредмілергометрія) та аеробної продуктивності (Тест з 6-хвилинною ходьбою). Пульсометрія, хронометраж заняття, дослідження артеріального тиску. Методика дослідження активності та можливості участі кардіологічного хворого. Методика обстеження контекстуальних факторів (особистісних, оточуючого середовища, місця роботи, помешкання) для хворого з серцево-судинними захворюваннями.

Тема 3. Методика реабілітаційного втручання при ішемічній хворобі серця: стенокардія напруження. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних функціональних класах стенокардії напруження. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Тема 4. Методика реабілітаційного втручання при ішемічній хворобі серця: інфаркт міокарду. Мультидисциплінарність реабілітації хворого з інфарктом міокарду. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних функціональних класах тяжкості інфаркта міокарду згідно I-III фазам реабілітації (стаціонарній, післягоспітальній, відновлюючій) відповідно до рівней активності хворого (1-6 рівні активності). Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Тема 5. Методика реабілітаційних втручань при гіпертонічній хворобі. Методика реабілітаційних втручань при недостатності кровообігу.

Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних функціональних класах недостатності кровообігу, різних стадіях гіпертонічної хвороби. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Змістовий модуль 2. Застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії при бронхо-легеневих захворюваннях.

Тема 6. Організація роботи фізичного терапевта, ерготерапевта в умовах пульманологічного відділення. Методика обстеження пацієнтів на бронхо-легеневі захворювання. Дослідження функції зовнішнього дихання, пульсометрія, хронометраж заняття. Методика дослідження активності та можливості участі пацієнта з захворюванням дихальної системи. Методика обстеження контекстуальних факторів (особистісних, оточуючого середовища, місця роботи, помешкання) для хворого з

бронхо-пульмональними захворюваннями.

Тема 7. Методика реабілітаційних втручань при бронхітах і пневмонії. Стратифікація ризику хворого. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Особливості фізичної терапії для пацієнтів хворих на COVID-19. Складання комплексу вправ при різних функціональних класах важкості. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Тема 8. Методика реабілітаційних втручань при плевритах. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних видах плевриту. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Тема 9. Методика реабілітаційних втручань при хронічних обструктивних захворюваннях легень. Стратифікація ризику хворого. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних функціональних класах важкості. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

Тема 10. Методика реабілітаційних втручань при бронхіальній астмі. Стратифікація ризику хворого. Протипоказання для призначення фізичних вправ. Призначення фізичних вправ (визначення частоти, інтенсивності, тривалості одного заняття та тривалості курсу занять). Складання комплексу вправ при різних функціональних класах важкості. Надання рекомендацій щодо модифікації способу життя з метою вторинної та третинної профілактики захворювання.

3. Рекомендована література

Базова

1. Григус І.М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навчальний посібник / І М Григус. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 170 с.
2. Козак Д.В. Лікувальна фізична культура: посібник / Д.В. Козак, Н.О. Давибіда. Тернопіль:ТДМУ, 2018. 108 с.
3. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О.Петряшев та ін. 2-е видання. К. : Медицина, 2018. 464 с.
4. Медична та соціальна реабілітація: навчально-метод. посібник / С. С. Сапункова, Л. О. Піц, А. Ф. Гутніцька та інші. К. : Медицина, 2018. 280 с.
5. Осіпов В.М. Фізична реабілітація при дисфункціональних порушеннях в організмі людини : монографія / В.М. Осіпов, О.М. Осіпова, В.В. Орловська. Донецьк:

Ландон-XXI, 2013. 511 с.

6. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В.М.Осіпов. Бердянськ:Видавець Ткачук О.В, 2013. 158 с.

7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. Тернопіль: ТДМУ, 2019. 372 с.

8. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник + DVD-ROM / за ред. проф. О. Г.Яворського. 5-е видання. К. : Медицина, 2018. 552 с.

9. Реабілітаційний масаж: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]. Тернопіль: ТДМУ"Укрмедкнига", 2018. 522 с.

10. Яковенко, Н.П. Фізіотерапія: підручник / Н.П. Яковенко, В.Б. Самойленко. 2-е видання.К. : Медицина, 2018. 258 с.

Допоміжна

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Мирославович Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. 387 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19677>

2. Ерготерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Свєцена К. та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. 196 с.

3. Лікувальна фізична культура: підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.П. Юшковська. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. 234 с.

4. Лечебная физическая культура: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / С.Н.Попов, Н.М.Валеев, Т.С.Гарасева и др.; Под ред. С.Н. Попова. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 416 с.

5. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ / пер. з англ. ВООЗ 2001 р. МОЗ України. Київ, 2018. 259 с.

6. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. 3-те вид., переробл. та доповн.К.: Олімпійська література, 2009. 488 с.

7. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т.Бойчук, М.Голубєва, О.Левандовський, Л.Войчишин. Л.: ЗУКЦ, 2010. 240 с.

8. Фізіотерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Фізіотерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Сладкова Петра та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. 196 с.

9. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Підручник для студентів і лікарів / За заг.ред. В. М. Сокрута. Краматорськ: Каштан, 2019. 480 с.

10. https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_sportmed/04.1.%20Navhalno_metod_li teratura/01.1%20Fizichna_reabilitaziy_sport_med/Fisyhna%2C%20reabilitaziyna%20sportm

11. Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів дихання : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 27 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/239>

12. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево-судинної системи : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 27 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/294>

13. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 111 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/826>

Перелік практичних навичок з дисципліни «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем»:

1. Опитування: збір даних (вік, стать, освіта), збір скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя (особливостей фізичного розвитку, перенесені захворювання, травми, хірургічні втручання, сімейний анамнез, спортивний анамнез, соціальний анамнез (домашнє, сімейне оточення, житлові умови, особливості праці (професійне оточення), підтримка друзів, сексуальний анамнез, рекреаційні активності), зайнятість (поточна робота, навчання, гра, інтереси), функціональний анамнез (активності повсякденного життя, інструментальної активності повсякденного життя, та зайнятості, мобільність (у ліжку, переміщення в межах кімнати, санвузла, на сходах, хода, потреба в допоміжних засобах для пересування) опитувальник ADL (щоденної активності), Functional independence measure (FIM), Індекс Бартел (The Barthel Index (Della Pietra et al., 2011), модифікована шкала Rankin, очікування від терапії та бажання (мотивації) Канадська оцінка виконання діяльності (The Canadian Occupational Performance Measure (COPM) (Carswell et al., 2004; Eyssen et al., 2011; Law et al., 2005), пацієнта, прийом ліків, результати іншим методів дослідження (лабораторних, інструментальних, функціональних), наявність страхування.

2. Спостереження: колір шкіряних покривів, симетричний розвиток тіла, кінцівок та голови, відсутність деформацій, набряків, розподілу підшкірної жирової клітковини.

3. Визначення стану свідомості (Шкала ком Глазго).

4. Визначення рівня болю за Візуально-аналоговою шкалою болю (ВАШ).

5. Антропометрія: вимірювання маси тіла та росту, вимірювання за допомогою сантиметрової стрічки довжини кінцівок, окружності грудної клітки, екскурсії грудної клітки, талії, кінцівок, каліперометрія (дослідження складу тіла). Розрахунок індексу маси тіла.

6. Пальпація: визначення частоти пульсу, частоти серцевих скорочень, частоти дихання стереотипу дихання, визначення рівня вібрації грудної клітки під час вимови звуків, екскурсії грудної клітки.

7. Аускультация: серця, дихальних шляхів та легень.

8. Дослідження артеріального тиску.

9. Визначення м'язової сили: мануальне м'язове тестування (за 5-бальною шкалою), динамометрія.

10. Визначення м'язової витривалості

11. Оцінювання рухових функцій (присідання, підйом з крісла, присаджування в крісло, хода, ходасходами, нахил тулуба, ротація тулуба, піднімання та перенесення та інші) тест «встань і іди», тест ходьби на 10 метрів, тести на рівновагу та координацію (тест Берга).

12. Методи дослідження стану та функції серцево-судинної та дихальної системи (функціональні проби з затримкою дихання (Штанге, Генчі), методика їх проведення та оцінка; функціональні проби з фізичним навантаженням (проба Мартіне-Кушелєвського), методика їх проведення та оцінка, проби з максимальної вентиляцією.

13. Суб'єктивна оцінка тяжкості виконання навантажень (шкала Борга).

14. Оцінка фізичної працездатності та аеробної продуктивності (степ-ергометрія, велоергометрія, тредмілгергометрія, тест з 6-хвилинною ходьбою).

15. Дослідження функції зовнішнього дихання (частоти дихання, дихальних об'ємів та ємностей (спірографія, пікфлуометрія), сили дихальних м'язів. Дослідження насиченості крові киснем (пульсоксиметрія) та парціального тиску газів у крові.

16. Лікарсько-педагогічний контроль під час занять фізичною терапією. Проведення хронометражу заняття, побудова фізіологічної кривої заняття.

17. Методика дослідження активності та можливості участі кардіологічного хворого. Методика обстеження контекстуальних факторів (особистісних, оточуючого середовища, місця роботи, помешкання) для хворого з серцево-судинними захворюваннями (Safety Assessment of Function and the Environment for Rehabilitation (SAFERHOME)).

18. Оцінити та інтерпретувати дані, які були отримані під час проведення оцінювання і сформулювати фізіотерапевтичний/ерготерапевтичний діагноз/ рухове порушення/обмеження активності та участі, особливостей особистісних факторів та оточуючого середовища згідно моделі МКФ (Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я).

19. Планувати реабілітаційної програми у SMART форматі (SMART формат – конкретні (specific), вимірні (measurable), здійснені, досяжні (achievable), відповідні, реалістичні (realistic), визначені у часі (timeframed), цілі якої враховують особистісний

вибір, переконання та віру особи.

20. Засоби та методи терапевтичних втручань фізичним терапевтом при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем:

21. Документація: ведення, заповнення.

22. Інструктаж пацієнта та/або родичів та/або надавача послуг (самогляд, догляд за пацієнтом/клієнтом, модифікація житлових та професійних умов та ін..)

23. Терапевтичні вправи:

- дихальні
- аеробні
- на зменшення набряку
- на розвиток сили
- на розвиток витривалості
- на гнучкість, на розтяг
- на розслаблення м'язів
- на рівновагу
- на координацію
- вправи для покращення контролю за диханням (позиціонування, вольове керування диханням).
- статичні та динамічні дихальні вправи
- дренажні вправи (поступальний дренаж, вібраційна терапія, методика форсованого видиху, методика активного дихального циклу)
- діафрагмальне дихання
- сегментарне дихання
- вправи з загальним супротивом вдиху та видиху
- вправи з позитивним тиском під час видиху
- методика мобілізації грудної клітки
- методики нормалізації та стимуляції кашлю
- методика дихальних вправ з фіксацією черева та нижніх ребер
- методика звукової терапії.

24. Тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування): - переміщення у ліжку,

- навички сидіння,
- переміщення поза межі ліжка,
- вставання, стояння,
- хода,
- користування допоміжними засобами для ходи та візком,
- самообслуговування та самогляд

25. Терапевтичне використання заняттєвої активності:

- виконання компонентів заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій), визначених на основі заняттєвого аналізу.

- модифікація та адаптація способів виконання заняттєвої активності (окремих занять, завдань та дій).

- організація виконання заняттєвої активності у наступних сферах: активність повсякденного життя (ADLs), інструментальна активність повсякденного життя (IADLs), відпочинок і сон, освіта, робота, гра, дозвілля, соціальна участь

26. Адаптація інструментів діяльності та середовища життєдіяльності пацієнта/клієнта (призначення допоміжного приладдя та адаптуючого обладнання (палка для захоплення, адаптивні столові прибори, тростина, милиці, ходунки), пристрої для безпеки (детектори задимлення, сенсорні механізми та ін.), зміни конструкції будинку (зняття порогів, розширення дверей, монтування перил та ін.), зміни (модифікації) оточуючих предметів (печі для людей з обмеженнями життєдіяльності, встановлення замків на дверях, прибирання килимів з підлоги або меблів, що заважатимуть пересуванню, встановлення механізмів, що можуть бути активованими без участі рук, підйомників), модифікація завдань (встановлення візуальних, звукових або сенсорних підказок, навчання техніці виконання активностей, що відрізняються технічною простотою, меншими енергетичними втратами та фізичними зусиллями).

27. Навчання та консультування пацієнтів/клієнтів та членів їх родин щодо зміни моделі поведінки та первинної профілактики серцево-судинних захворювань.

28. Проведення фізіотерапевтичного / ерготерапевтичного втручання у групі.

29. Складання комплексу терапевтичних втручань при окремих захворюваннях серцево-судинної та дихальної системи в різних періодах реабілітації:

- при ішемічній хворобі серця;

- при інфаркті міокарду;

- при гіпертонічній хворобі;

- при недостатності кровообігу;

- при бронхіальній астмі;

- при хронічному обструктивному бронхіті;

- при пневмонії

- при бронхоектатичній хворобі;

- при деформаціях грудної клітки та хребта, що супроводжуються порушеннях дихальних функцій.

4. Методи навчання:

1) *За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :*

- ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
- ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2) *Методи стимулювання навчальної діяльності:*

- ✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу;
- ✓ створення клінічної ситуації в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків.

3) *Методи контролю і самоконтролю у навчанні:*

- ✓ усний контроль;
- ✓ письмовий контроль;
- ✓ тестовий контроль.

5. **Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік**

6. Система оцінювання:

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)